

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletno K 21.60; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

Posamezne številke po 6 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstvarica 20 vin., pogojen prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 195.

V Ljubljani, v ponedeljek dne 29. januarja 1912.

Leto II.

Državni zbor.

Dunaj, 28. januarja.

Včeraj je bil predsednik državnega zbora dr. Sylvester pri ministrskem predsedniku grofu Stürgku in kakor javljajo današnji listi, sta se dogovorila, da se skliče državni zbor na 27. februarja. Namen, da bi se parlament sešel že sredi februarja, se je torej opustil.

Prva točka dnevnega reda bo poročilo draginjskega odseka, kolikor ga še ni rešene. Kot druga točka ima priti prvo čitanje brambne predloge na dnevni red. S tem prihaja vlada na spolzka tla, zakaj tukaj se mora pokazati, kaj je z njeno večino. V parlamentu gotovo ni nobene meščanske stranke, ki ne bi bila pripravljena dovoliti militarizmu vse, kar zahteva. Ali gotovo ni med njimi ne ene, ki bi to storila zastonj, iz samega takozvanega patriotizma. Za brambno reformo pa potrebuje grof Stürgkh kvalificirano večino, in ta je v prvi vrsti odvisna od češko-nemškega sporazuma. V zadnjem zasedanju so mladočeli glasovali za vlado — z njimi kajpada tudi njih gost dr. Ravnihar. Vlada upa, da si ohrani to večino in računa vrhutega še na slovenske in prvaške klerikalce, ki so v jeseni še markirali opozicijo; med tem jih je naplaval z goriškimi deželnim zborom, katerega je sklical, čeprav ga je le en del živega, in pa z imenovanjem dr. Sušteršiča za kranjskega deželnega glavarja. Ali ingoslovan, klerikalci ji venidar ne morejo dati toliko glasov kolikor Čehi.

Nemci in Čehi razpravljajo v Pragi in na Dunaju, ali veliko več se ne more reči o teh razpravah, kakor da se nadaljujejo. Sprava pa še vedno visi v zraku. In vendar je od nje odvisna vsa sreča Strüghkhovega kabineta. Tako dolgo kkor Khuen ne bodo njemu dovolili odlašati brambno reformo. Seveda ima grof Stürgkh to tlažbo, da so avstrijske meščanske stranke vseh narodov za primerno nagrado veliko bolj »lojalne« v vojaških rečeh kakor n. pr. Justhova na Ogrskem, ki postavlja vilno reformo nad brambovsko. Vendar pa ima ministrski predsednik očitno še svoje skrbi in ni z vsemi voditelji popolnoma na jasnem, zakaj drugače bi se državni zbor vendar prej sklical.

Še mesec dni imamo zdaj do sestanka parlamenta. Tedaj utegne zopet postati živahno.

Nauk in delo.

Nemške državnozbornske volitve so končane. Socialnodemokratska stranka prihaja po številu svojih glasov in mandatov najmočnejša v parlament. To je v zbornici, ki ne šteje do celotnega sedenja, velikanska moč. Kljub temu ne smemo smatrati mandatov, ki so jih pridobili socialisti pri teh volitvah, za glavni uspeh. Kdor bi presojal te volitve z meščanskim merilom in na podlagi meščanske ideologije, bi storil veliko napako.

Večalimani svobodomiselnih meščanske so šle v boj, da predvsem porazijo črnomodri blok. Ali njihovo nasprotstvo je bilo bolj taktično kakor načelno. Še v dobi Bülowa so bili liberalci vladajoči element v zvezi z konservativci. Bethmannova politika jih je potisnila v opozicijo in od tistega časa je njihova velika skrb, kako bi zopet prišli do vlade.

Socialisti nimajo za svojo stranko take brige. Tisti čas, ko bo večina ljudstva pod sociali-

stično zastavo, še ni prišel. In dokler ne dospe razvoj tako daleč, ne more socialistična stranka prevzemati vlade. Meščanske stranke delajo lahko vsakovrstne kompromise, da razdele ministrske listnice med seboj. Iz relativnih manjšin sestavljati vladajočo večino smatrajo za vrhunec taktične umetnosti. Za socialno demokracijo so taki manevri brez pomena. Zakaj njena naloga je privedi svoja načela do zmag, kar pa je mogoče šele tedaj, kadar ve, da soglašajo z njenimi načeli večina ljudstva, in sicer taka močna, zanesljiva, socialistični program razumevajoča večina, ki ne more skopniti in ki daje parlamentarnemu delu krc; oporo. Le kadar more sama s svojo močjo prevzeti vlado, pride za socialno demokracijo ura, da jo prevzame.

Tako politično delo ustvarja gotovo večje težave od meščanskega. Čim bližji je cilj, tem lože ga spoznavajo oči. In navidezno je celo večji. Iz Ljubljane je Šmarna gora videti višja od Triglava. Povprečnega človeka mika najbolj tisto, kar lahko kmalu doseže. Stranka, ki upa, da pride v kratkem do vlade, ima med nezavednimi ljudmi ugnejši položaj od one, ki ne more in ne sme nastopiti z obljubami ministrskih aspirantov.

Socialisti so šli v volilni boj s popolno zavestjo, da ostanejo tudi v novem državnem zboru opozicija; z nobeno besedo niso v agitaciji prikrivali tega dejstva. Kljub temu so dobili daleč nad štiri milijone glasov in stodeset mandatov.

Vse lepe pravljice o nesocialistih, ki so ba je glasovali za socialistične kandidate, popadajo vpricho tega dejstva v prah. Rdeči uspeh pri nemških volitvah je najsijajnejši dokaz, da se socialistična misel na Nemškem mogočno in stalno širi in da segajo korenine socialističnega prepričanja globokeje in globokeje. Fraza, da je prignala nezadovoljnost širokih slojev socializmom cele trume volilcev, je že resnična, ali ne v tem smislu, kakor jo tolmačijo meščanski avguri. Če bi bile tiste množice nezadovoljne le s posameznimi akti sedanje vlade in dosedanje večine, tedaj bi bilo naravno, da bi bile oddale svoje glasove meščanskim liberalnim strankam, ki so jim obljubovale, da prevzamejo same vlado, če pade črnomodri blok, to se pravi, da izpolnijo želje volilcev že v novem državnem zboru. Ali tiste trume so glasovale za socialiste, ki jih imenujejo meščanski modrijani negativne, za pozitivno delo nesposobne političarje; za one socialiste, ki nikdar ne taje svojega zadnjega cilja in vedno uče, da je priprava za odločilni boj važnejša od vsakega dnevnega uspeha.

Množice so nezadovoljne. Ali ne le z maročansko pustolovščino in s carinskimi politikami, ne le z nezadostnimi plačili in z Viljemovimi govorancami, temveč z vso kapitalistično družbo, v kateri ne pričakujejo več rešitve. Množice so glasovale socialistično, ker ne marajo več sladkih drobtin, ki padajo že jutri lahko z meščanskopolitičnih miz, ampak zbirajo rajši svoje moči na tisti dan, ko si v odločilni bitki osvoje vse svoje pravice.

Trajno, nevzdržno razširjanje socialne demokracije je najznačilnejši in najvažnejši simptom nemških volitev. Velikanski socialistični uspeh pa tudi zbuja misel, kakšno velikansko delo je morala opraviti stranka, da ga je mogla doseči. Tudi Nemčija ni bila od svojega začetka rdeča. Vse fraze meščanske politike, ki begajo ljudstvo, so prihajale k nam iz Nemčije,

ali pa vsaj preko Nemčije. Nacionalni šovinizem je bil izza nemško francoske vojne tam gori še bujnejši, nego je dandanes pri nas. In še pri sedanjih volitvah je slikal Bethmann-Hollweg volilec internacionalnega hudiča na steno, da bi jih bil odvrnil od socialistov. Katoliški centromovci in protestantovski pastori niso nič zaostajali za našimi klerikalnimi petelini. Vpliv nemških veleposestnikov in nemške birokracije zlasti v militaristični Prusiji je močnejši kakor pri nas. In sila avstrijskega velekapitalizma se da komaj primerjati s silo nemškega.

Januarske volitve dokazujejo, da so vsi predsodki, vse huskarije, vsi moralčni in materialni pritiski premagljivi; treba je le odločnega dela, neustrašenosti in trdne zavednosti. Prvo neposredno korist tega volilnega boja bodo imeli nemški socialisti; daljša posredna korist sega čez nemške meje po vsem svetu. Največji dobiček je spoznanje, da gre naprej, da mora iti naprej, če je le čvrste volje in neumorne dela.

Marsikdo je te dni vpraševal z lahkim vzdihom: Kdaj pridemo na Slovenskem tako daleč? Odgovor je enostaven: Kadar bo vsak slovenski socialist pokazal toliko žilavosti in tako krepko pomagal delati kakor tam gorivsak sodrug, bo tudi naš uspeh tako velik.

Hrvaški sabor razpuščen.

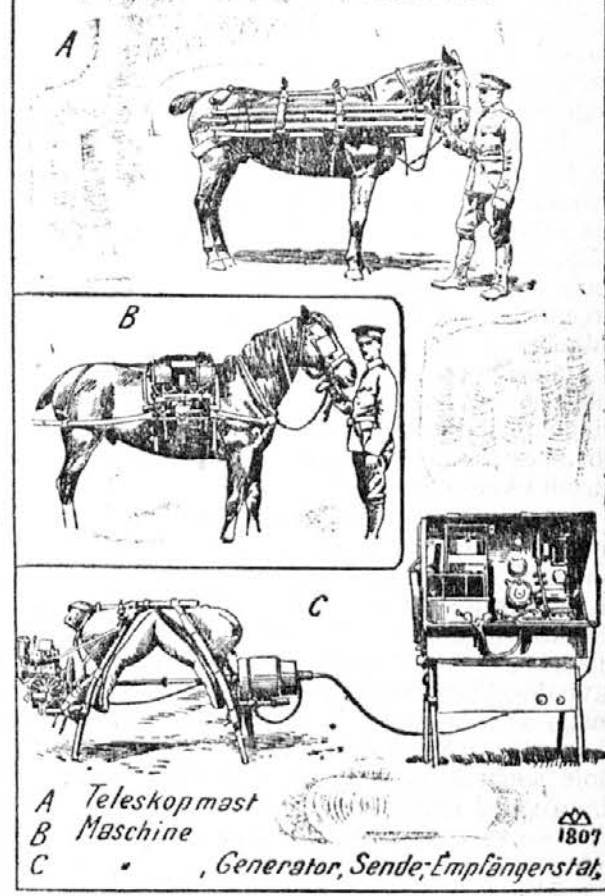
Zagreb, 27. januarja.

Novi ban je prav lepo začel. Nihče pač ni pričakoval, da bo hrvaški sabor, ki je bil izvoljen meseca decembra, dolgo živel. V konflikt je bil moral priti s Tomašičem, če bi bil ostal ban, in spor bi bil moral nastati s Cuvajem. Ali sabor se doslej še ni sešel; sklican je bil šele za 7. februarja in spodobilo bi se, da bi bil gospod Cuvaj vsaj počakal do tega dne. Če bi ga vlada potem razpustila, bi bilo vsaj to podobno ustavnemu postopanju.

Novi ban pa niti ne poizkuša delati s satorom, kar bi bila pač njegova dolžnost. Sabor je razpuščen, ker ne pričakuje Cuvaj in njegov gospodar Khuen-Hedervary od njega »zaradi njegove strankarske sestave« nobenega plodonosnega delovanja. V onem zmislu, v katerem smatrajo madjarski satrapi in njih hrvaški slugi delovanje sabora za plodonosno ali ne ima Slavko Cuvaj gotovo prav. Da bi ta sabor banu in ogrskemu ministrskemu predsedniku lizal pete, ni bilo verjetno. Kljub temu nima Cuvaj pravice nastopati kot prerok. Ban nima »pričakovati« ali »ne pričakovati«; če ima sabor večino, ki je sposobna za delo, ima Cuvaj z njo delati, izvrševati njene sklepe, ali pa pobrati šila in kopita in se spraviti tja, odkoder bi bilo bolje, da sploh ne bi bil prišel.

Toda to je le formalnost. Če je sabor danes razpuščen, ali pa če bi se razpuštil čez štirinajst dni, je mala razlika. Več je vredno to, da se zdaj s Cuvajem čisto natančno poznamo. Sicer nam tudi ta razpust ne pove nič novega. Cuvaj ni tujec na Hrvaškem in njegova žandarska natura se ni porodila šele danes. Ali zdaj je potrjeno, da je njegova nezatna

Drahtlose Telegraphie bei der englischen Kavallerie



oseba poslana v Zagreb za beriča, ki ima tukaj vpeljati sistem skrajnega terorizma v službi budimpeštanskih mogotcev. Nasilstvo je sedaj edina vladna ideja na Hrvaškem. Dežela se ima »ukrotiti« in Khuen Hedervary je že tako ostareel in duševno opešal, da misli, da ni treba za to nič drugega kakor pravega moža. In misli, da ga je našel v Cuvaju. Stari grof ne razume več, da so se časi izpremenili in da tudi na Hrvaškem ni več tako kakor takrat, ko je on prišel v Zagreb.

Pandursko delo se je že pričelo. Vodja kmečke stranke Stjepan Radić je zaprt. Vodja srbske stranke Svetozar Pribičević je povabljen na državno pravdnitvo in nihče se ne bo čudil, če ostane tudi on v ponedeljek v zaporu. Časopisje se konfiscira, kakor že davno ne.

Strahovanje je Cuvajeva metoda. Ali novi ban ne bi smel pozabiti, da je Hrvaška tudi tak sistem že prebolela. Mož je sam Rauchov podban in veledajniška gonja mu ne more biti neznana. Takrat je bilo toliko terorizma, da je na Hrvaškem že primanjkovalo ječ. In Cuvaj se spominja. Zato je v neki govoranci, ko je sprejel deputacije vseučilišča, akademije in drugih zavodov, poizkušal zatreti ta spomin in prepričati Srbe, da se ga nimajo bati. Njegovim priljubljenim besedam je sledilo dejanje: Razpust sabora, konfiskacije, zapiranje opozicionalcev.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice.

ezervni zaklad nad 500.000 kron.

Obrestuje hranilne vloge po čistih 4 1/2 % Stanje hranilnih vlog 20 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka.

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje).

Sanguinetija, ki je imel zelo močan glas in korak, ki je odmeval, je nenadoma popadla zaupljivost.

»Da, da, truma sitnih ljudi me je zadrževala. Človek nikdar ne more, kakor bi rad. No, zdaj sem tukaj.«

Bil je mož šestdesetih let, trščat in debel, okroglega, nagubanega obraza, velikanskega nosu, debelih ustnic in živahnih, vedno nemirnih oči. Predvsem se je opazalo na njem nekaj mladostnega, skoraj viharnega. Njegovi lasje so bili še rjavi, komaj malce prepleteni s sivimi nitmi, zelo negovani in v kodrih čez senci počesani. Rojen je bil v Viterbu in je študiral v semenišču tega mesta, preden je odšel v Rim, kjer je dokončal nauke na gregorjanskem vseučilišču. Iz njegovega duhovniškega službenega izkaza se je razbralo njegovo hitro napredovanje in njegov okretni duh.

Najprej je bil tajnik nunciature v Lisboni, potem je bil imenovan za naslovnega škofa tebanskega, s kočljivim misijo pa so ga poslali v Brazilijo; takoj ko se je vrnil, je postal nuncij v Bruslju, nato na Dunaju in končno kardinal, ne glede na to, da je pravkar dosegel suburbikarno škofijo v Frascati. Zelo izkušnjen v poslih, ker je prakticiral po vsej Evropi, ni imel druge znane hibe, kakor da je nekoliko preveč javno kazal svojo čistihlepnost in da je neprenehoma splet-karil. Zdaj so pravili, da je nespravljiv in da zahteva od Italije vrnitev Rima, dasi se je prej blizal Kvirinalu. V blaznem hrepenenju, da bi postal prihodnji papež, je menjal nazore in se je brezmejno trudil pridobivati ljudi, ki jih je potem zopet puščal na cedilu. Že dvakrat se je spril z Levom XIII., pa se muje zopet zazdelo pametno, da se mu podvrže. Resnica je bila ta, da je bil že skoraj priznani papeški kandidat, a

da se je obrabljal s svojim večnim pehanjem, da se je mešal v preveč reči in spravljal preveč ljudi na noge.

Pierre pa je videl v njem le prefekta kongregacije indeksa in le ena misel ga je navdajala: Ta, da lahko ta mož odloči usodo njegove knjige. Ko je torej kardinal izginil in se Abbé Paparelli vrnil v drugo predboje, se ni mogel premagati, in je vprašal don Vigilia:

»Njiju eminenci kardinal Sanguinetti in kardinal Boccanera sta pač zelo dobra prijatelja?«

V smehljaju so se skremžile tajnikove ustnice, v očeh pa mu je vzplamtela ironija, katere ni mogel več brzdati:

»Dobra prijatelja — o ne, ne! ... Vidita se, kadar ne gre drugače.«

Razložil je, da se ljudje ozirajo na visoko rojstvo kardinala Boccanere, in da se zato radi zbirajo v njegovi hiši, kadar zahteva resna zadeva kakor danes sestanek izven rednih sej. Kardinal Sanguinetti je bil sin malega zdravnika v Viterbu.

»Ne, ne, Njiju eminenci nista nič prijatelja. Če ljudje nimajo ne enakih idej ne enakega značaja, se je težko sporazumeti. In predvsem, če se ženirajo.«

Dejal je to tiše, kakor sam sebi, s svojim slabotnim smehljajem. Sicer pa je Pierre, ves zaposlen sam s seboj, komaj poslušal.

»Ali so se morda sešli zaradi kakšne zadeve indeksa?« je vprašal.

Don Vigilio je moral poznati povod sestanka. Ali odgovoril je le, da bi bil sestanek pri prefektu kongregacije, če bi šlo za zadevo indeksa. V svoji nepotrpežljivosti je bil Pierre prisiljen, da se je oglašil z direktnim vprašanjem.

»Mojo zadevo — zaradi moje knjige — pač poznate, kajne? Ker pripada Njega eminenci kongregaciji in ker gredo spisi skozi Vase roke, bi mu morda lahko dali kakšno korist-

no pojasnilo. Ničesar ne vem in silno hrepenim, da bi kaj zvedel.«

Hipoma se je polotil don Vigilia zopet plašni nemir. Najprej je jecljal, da ni videl spisa, kar je bilo res.

»Zagotavljam Vam, da nismo dobili še nobenega spisa. Prav ničesar ne vem.« Potempa, ko je duhovnik še dalje silil vanj, mu je dal znamenje, da naj molči, in je zopet začel pisati, krdoma pogledavajuč v drugo predboje. Nedvomno se je bal, da posluša Abbé Paparelli. Gotovo, govoril je že preveč. In napravil se je za svojo mizo čisto majhnega, tako da je popolnoma izginil v svojem kotu.

Pierre se je zopet zatopil v svoje sanjarije; zopet ga je prevzelo vse neznano, vsa stara, zaspana otožnost, ki ga je obdajala. Neskončne minute so stekle; bila je že skoraj enajsta. Naposled ga je predramil šum odpirajočih se vrat in glasov. Spodriljivo se je poklonil kardinalu Sanguinetiju, ki je odhajal z drugim, zelo suhim in velikim kardinalom sivega, podolgastega asketskega obraza. Ali kakor da ni ne prvi ne drugi le opazil priprostega, tujega, malega duhovnika, ki se jima je klanjal. Pogovarjala sta se glasno in zaupno.

»Da, veter se poleže, bilo je veliko bolj vroče kakor včeraj.«

»Jutri imamo gotovo jugovino.«

V velikem, temnem prostoru se je zopet razširila svečana tišina. Don Vigilio je še vedno pisal, ne da bi se bilo slišalo tiho šuštenje njegovega peresa na trdem, rumenkastem papirju. Slabo cinkanje počenega zvonca se je začulo in Abbé Paparelli je prišel iz drugega predboja. Za hip je izginil v prestolni dvorani; potem se je vrnil in pomagal Pierru z roko.

»Gospod Abbé Pierre Froment«, je javil s tihim glasom.

Tudi ta velika dvorana je bila razvalina. S čudovitega stropa iz pozlačenega, izrezljane lesa so visele v cunjah rdeče tapete iz

brokata z velikimi palmami. Tupatam je bilo kaj popravljeno, ali od dolge rabe je bila zvo-denela temna baržunasta rdečica svile, ki je bila nekdanj vsa blesteča. Znamenitost te dvorane je bil prestol, naslanjač iz rdeče svile, na katerega je nekdanj sedel sveti oče, kadar je obiskal kardinala. Nebesa z rdeče svile so se razpenjala nad njim; pod njimi je visela podoba vladajočega papeža. Sicer ni bilo v neizmerno veliki dvorani drugega pohištva kakor kanapeji, fotelji, stoli in prekrasna miza v slogu Louis XIV. iz pozlačenega lesa z mozaikovo ploščo, ki je prikazovala rop Evrope.

Ali Pierre ni videl začetkoma nič razun kardinala Boccanere, stoječega pokonci pri drugi mizi, ki mu je služila za pisanje. V preprostem rdečem obrobjenem črnem talarju z rdečimi gumbi se mu je zdel še večji in ponosnejši kakor na podobi v paradni opravi. Bil je pač isti beli, kodrasti lasje, dolgi, s širokimi gubami razrezani obraz z močnim nosom in ozkimi ustnicami; bile so tudi iste ognjevitve oči pod gostimi, še črnimi obrvi, ki so osvetljevale blede lice; ali podoba ni kazala od te visoke postave izvirajoče svete, pokojne vere, ne onega trdnega prepričanja, ki, kje je resnica, ne one brezpogojne utrjene večne zvestobe do te vere.

Boccanera se ni zganil; srepo je zrl njegov temni pogled v obiskovalca, in duhovnik, ki je poznal ceremonije, je pokleknil in poljubil veliki rubin, ki ga je imel na prstu. Ali kardinal ga je takoj privzdignil.

»Ljubi moj sin, bodite mi pozdravljeni... Moja nečakinja mi je pripovedovala o Vas s toliko simpatijo, da sem srečen, ko Vas morem sprejeti.«

Sedel je k mizi, ne da bi povabil Pierra, naj sede, pa ga je ogledoval še dalje, govoreč s počasnim, zelo uljudnim glasom.

Prišli ste torej že včeraj jutraj. Bili ste močno utrujeni, kajne?«

Plinarniški in elektrarniški delavci so že pred poldrugim letom predložili svoje skromne zahteve o povišku mezd, ampak kamora se 16 mesecev niti zmenila ni za vso zadevo, dasi so jo delavci ponovno opozarjali na potrebo nujne odprave in na resnost položaja. Plače, ki jih dobivajo posamezne kategorije mestnih delavcev, so uprav škandalozne in so prav take, kakor so bile pred petnajstimi leti, ko je plinarna producirala za polovico manj plina, ka-

kor danes in ni bilo nastavljenih v plinarni nič manj delavcev. Seveda je bila uprava plinarne tisti čas v rokah privatne družbe, ki je pa vzlic temu, da je delavce za tedanje razmere dobro plačevala, metala svojim delničarjem bogate dividende.

Odkar ima plinarno v rokah mestna občina, gospodari deficit, vzlic temu da vleče vsak delavec za dva. Pri delavcih mestna uprava skopari, na drugi strani pa razpisava občinsko imetje s polnimi prgišči. V vsej upravi mestnih podjetij vlada strahovit nered in precej glasno se po mestu šepeče o stvareh, ki postavljajo kamoro v zelo slab kredit.

Pred nekaj dnevi je občina objavila načrt o zboljšanju gospodarskih razmer mestnega delavstva. Ampak kdor bi mislil, da je naše mestne mogotce v zadnjem hipu srečala pamet, bi se prokletu zmotil. V svojem elaboratu mestna občina nič ne oporeka potrebi poviška; narobe, načeloma celo priznava popolno upravičenost delavskih zahtev. Ker vzlic temu ne ukrene nič za delavstvo, izgleda vedenje te gospode, kakor da se hoče norčevati iz delavstva. In prav nič čuda ni, da je mestnim delavcem pošla nit potrpljenja. Način, kako si kamora v svojem reformnem načrtu predstavlja zboljšanje delavskih gnotnih razmer, je moral med prizadetimi hoče nočeš zbuditi hudo kri in izzvati najostrejši odpor. Popoldne je bilo v ljudskem domu zaupno zborovanje, na katerem sta poročala sodr. Lirussi in načelnik deželne zveze občinskih nastavljenecv, inženir Lewy iz Trsta. Shod je odklonil predloge komunalne uprave in s tem izrazil, da se bolj nego na uvidevnost in naklonjenost občinskih mogotcev zanaša delavstvo na moč lastne organizacije. Shod je sklenil, da vstraja delavstvo v stavki, dokler se komuna ne uda delavskim zahtevam.

Značilno za mišljenje občinske klike je okolnost, da se je župan, takoj ko je izvedel za sklep delavstva, obrnil po stavkokaze na pristaniški admiralat, ki je takoj z 60 uniformiranimi stavkokazi pomagal gospodi iz zadrege. Mestna podjetja so za enkrat militarizirana in namesto domovine bodo morali vojaki čuvati ogenj pod kotli plinarne in elektrarne. Socialno demokratičnim poslancem se bo nudila v parlamentu priložnost, da povprašajo vojnega ministra, če se sklada vzvišena obramba domovine z nesnažno in malopridno intervencijo v delavskih bojih.

ZADNJE VESTI.

Stavka puljskih občinskih delavcev.

Pulj, 27. jan. Včeraj je okrajni glavar povabil odbor stavkajočih delavcev in jih vprašal, če so pripravljeni pogajati se s posredovanjem okrajnega glavarstva. Delavci so pritrdili. Danes je glavar povabil občinski odbor, naj vpelje pogajanje.

Razpust puljskega občinskega sveta?

Pulj, 28. jan. Kakor se čuje, namerava vlada razpustiti sedanjí občinski svet in imenovati komisarija. Povod je baje ta, ker sta dva občinska svetovalca odstopila vsled spora z večino. Nemci se močno trudijo priti na površje, češ da je to v državnem interesu, ker je Pulj vojna luka.

Aehrenthal.

Gre — ne gre.

Dunaj, 28. jan. Včerajšnja „Zeit“ je javila, da je Aehrenthal vložil pismo demisijo in da ga bo carigradski poslanik mejni grof Pallavicini začasno zastopal. Dodala je, da najbrže prošnja za odpust ne bo takoj rešena, ker dela vprašanje Aehrenthalovega naslednika še težave. Aehrenthal bi imel nastopiti daljši dopust, ki bi trajal tako dolgo, da sploh ne bi prišel v delegacije. „Zeit“ je še nadalje poročala, da je Pallavicini že na poti iz Carigrada na Dunaj in da bo prihodnje dni še več poslanikov poklicanih sem. Tudi avdienco prvega sekcijskega šefa v zunanjem ministstvu barona Müllerja spravlja v zvezo z Aehrenthalovo krizo. Podobne vesti je imelo tudi več budimpeštanskih listov, ki so imenovali grofa Pallavicinija že za Aehrenthalovega naslednika. Danes se vse te vesti oficijozno dementirajo in se kategorično trdi, da grof Aehrenthal ni vložil demisije. Kampanja za Aehrenthala in proti Aehrenthalu se v meščanskem časopisju strastno nadaljuje.

Aehrenthalovo zdravje.

Dunaj, 28. jan. Zdravje grofa Aehrenthala se še ni nič zboljšalo. Zdravniki še niso sklenili, kam naj bi ga poslali na zdravljenje. Preden se odločijo, hočejo še nekoliko dni opazovati.

Kje je Pallavicini?

Dunaj, 28. jan. Carigradski poslanik mejni grof Pallavicini še ni na Dunaju. Tudi še ni dognano, če je že odpotoval iz Carigrada. Posle v zunanjem ministstvu vodi sekcijski šef baron Müller.

Franc Ferdinand v Berlinu.

Berolin, 28. jan. Nadvojvoda Franc Ferdinand je danes 20 minut po desetih popoldne dospel v Berlin, da bo za botra pri krstu najmlajšega sina nemškega prestolonaslednika. Na kolodvoru sta ga sprejela cesar Viljem in prestolni princ Viljem, ter avstrijski poslanik grof Szögyeny-Marich. Sprejem je bil neoficijalen. Ob 5. popoldne je bil krst, potem je bil Franc Ferdinand pri cesarju na obedu. O polnoči se vrne na Dunaj.

Novi nuncij na Dunaju.

Rim, 28. januarja. Na mesto umrlega monsinjora Bavone je za papeževga nuncija na Dunaju imenovan monsinjor grof Scapinelli di Leguigno.

Dalmatinski deželni zbor.

Zadar, 28. januarja. Zaradi pravaške obstrukcije namerava vlada odgoditi deželni zbor.

Gališki deželni zbor.

Lvov, 28. januarja. Deželni zbor se je odgodil do 3. februarja. Med tem se imajo voditi med Poljaki in Rusini pogajanja na novi, konkretni podlagi, od katerih pričakujejo uspeh.

Srbske homatije.

Belgrad, 28. januarja. Več upokojenih častnikov, ki so vznemirjeni zaradi vpliva, ki ga je dobilo tajno društvo „Črna roka“ na državne posle, je ustanovilo društvo „Srbsko Jedinstvo“. Na čelu stoji general Srećković.

FRANCOSKO-ITALIJANSKI SPORI.

Turki z Manoube.

Pariz, 28. jan. „Agence Havas“ javlja iz Cagliarija, da je ondodni prefekt včeraj ob 4. popoldne izročil turške potnike z „Manoube“ z njih pitlago in z vrednostnimi papirji francoskemu konzulu. Ladja „S. Augustin“, ki je ponoči doplovila v Cagliari, jih je vzela s seboj v Frioul. Cim se identificirajo kot člani „Rdečega polmeseca“, dobe dovoljenje, da se vkrcajo za Tunis.

Preiskava ladje Tavignano.

Pariz, 28. jan. Pol ure od luke Zarzis v tuneških vodah so Italijani po sili preiskali francosko ladjo „Tavignano“. Kapitan je odločno ugovarjal, sklicujoč se na to, da je v tuneških vodah. Ker niso italijanski častniki ničesar našli, so odpeljali ladjo v Tripolis, kjer se je izvršila druga preiskava, ki tudi ni imela nobenega uspeha. Nato so jo izpustili.

Kaj pravijo Italijani.

Rim, 28. jan. „Agenzia Stefani“ javlja: Dopisnik raznih angleških listov Seppurg Wright, znan prijatelj Turkov, je v nekem poročilu povedal, kako prihaja razno blago in strelivo v Tripolitanijo. Privaža se s parniki v Sfaks, odkoder se ponoči prekrci v male jadrenjače, ki ga prepeljejo do tripolitanskega obrežja in ga včas izkrcajo pri Marina Velibio, 7 kilometrov od Ben Gardane. Iz časnikarskih vesti je razvidno, da je parnik Tavignano last pomorske Compagnie Mixte, da kupuje blago v raznih obrežnih mestih in da je zdaj ravno pred El Bibanom, kjer je bil ustavljen. Pri preiskavi se je pokazalo, da nima ladja za svoje blago, večinoma obstoječe iz živil, nobenih carinskih izkaznic in tovarnih polic, vrh tega pa na krovu širi potnike in šestnajst mornarjev več, nego je razvidno iz papirjev. Ker se je kapitan upiral preiskavi, je bilo treba ladjo odpeljati v Tripolis.

Francosko poročilo.

Pariz, 28. jan. Francoska vlada je sama uvedla preiskavo o konfiskaciji Tavignana. Po mnenju podjetja Compagnie Mixte je zaplemba ladje povsem neumevna. Družba pravi, da je imela ladja samo navadno blago in pošto na krovu, pa nobenega potnika ne. Neka depesha iz Tunisa trdi, da vozijo italijanske torpedovke, ki so zadrževale in preiskavale za izkrcavanje namerjene ladjice, po tuneških vodah.

Poziv Legrandu v Pariz.

Pariz, 28. jan. Ministrski predsednik Poincaré je pozval francoskega zastopnika v Rimu Legrandu v Pariz, da dobi od njega pojasnila, zakaj je dovolil izkrcanje turških potnikov v Cagliariju.

Demonstracije pred italijanskim konzulatom.

Tunis, 28. jan. Pred italijanskim konzulatom je ljudstvo priredilo hrupno demonstracijo zaradi konfiskacije Tavignana. Policija je razpršila demonstrante.

Turške volitve.

Carigrad, 28. jan. Veliki vezir je razposlal vsem vilajetom okrožnico, ki odloča, da se prične nove volitve za parlament tekem 14 dni.

Reforme v Albaniji.

Carigrad, 28. jan. Vlada je sklenila uvesti v Albaniji razne reforme. Preiskava ima dognati, kateri civilni in sodni uradniki so nesposobni, da bodo nadomeščeni z drugimi. To se ima zgoditi tudi pri žandarmeriji in policiji. Zboljšati se imajo zapor, za jetnike se vpelje rokodelsko delo, zgradi se vladno poslopje, 250.000 funtov se dovoli na leto za občinske ceste v Macedoniji in Albaniji, zgrade se potrebne železnice, Bojana se regulira, od Prizrena v Skadar se zgradi velika cesta.

Vlada in Albanci.

Carigrad, 28. jan. Minister za notranje zadeve je priporočil bivšim albanskim poslancem, naj opuste sklicanje nameravanega albanskega kongresa. Mohamedanski Malisori iz Džibre in Mata so pooblastili 49 odposlancev, da zahtevajo od vlade povračilo orožja in znižanje davka od koštrunov. Izjavili so, da ne bodo plačevali nobenih davkov in odrekli vojaško službo, če se ne izpolnijo njih zahteve.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Atentat v Tjencinu.

Peking, 28. januarja. Ko se je poveljnik Tjencina, znani nasprotnik republike general

Čunhvajči včeraj vrnil iz Pekinga in se peljal s kolodvora v Tjencin, je neki Kitajec vrigel proti njemu dve bombi. Čunhvajči je ostal brez poškodbe. Napadalec je hotel zbežati in je s samokresom ranil preganjalca. Končno so ga ujeli.

Cesarski generall za republiko.

Peking, 28. januarja. Več cesarskih generalov je poslalo dvoru brzjavno spomenico, ki zahteva, da se razgласi republika.

Cesarske čete prestopajo.

Kulaža, 28. januarja. Ruska brzjavna agentura javlja, da so ob prelazu Tolki stoječe ce-

sarske čete brez boja prestopile k revolucionarjem. Poveljnik cesarskih je pobegnil. Revolucionarji napredujejo v smeri proti Urunci. Iz Novega Sviduna odhajajo vsak dan čete.

Nemški rojaki.

Berolin, 28. jan. Guverner v Kiavčavu je dobil nalog, da pridrži v Cinglavu in Tjencinu petsto mož od onih čet, ki se imajo koncem februarja nadomestiti z drugimi.

Odg. vorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Ali ste že pridobili našemu listu kakega novega naročnika?

Delavska tiskovna družba v Ljubljani

priporoča svojo veliko zalogo brošur in knjig.

Cenovnik založnih knjig in knjižic se dobiva na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev v Ljubljani

R. Z. Z. O. Z.

se priporoča za vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela. — Izdeluje v lastni, najmodernejše opravljeni tovarni na Glincah, strogo po naročilu. Dosedanja dela, ki jih je zadruga izvršila, so jamstvo za vsakogar. Med temi so: vsa mizarstva dela v obrtni šoli in v šoli na Prulah.

Vsa naročila se izvršujejo precizno, solidno in točno.

= Konsumno društvo = za Ljubljano in okolico

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani

je v letu 1910/11 svojim članom izplačalo 16.610 kron 45 h čistega dobička. Izplačalo je 4% dividendo! Kot član pristopi lahko vsak, kdor plača 1 K pristopnine. Delež znaša 30 kron. Včlanjenih je že 1610 konsumentov.

Pisarna je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6. II.

Prodajalne so:

v Ljubljani, Sodna ulica 4	na Viču-Glincah, Tržaška cesta
Bohoričeva ulica 12	v Tržiču na Gorenjskem
Krakovski nasip 10	na Savi na Gorenjskem
v SpodnjiŠiški (v lastni hiši)	na Jesenicah na Gorenjskem.

Hranilne vloge se sprejemajo od članov in se obre-
stujejo po 5% od dne vloge do dne dviga.

Delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani

(vpisana zadruga z omejenim jamstvom.)

Wolfova ulica št. 3, II. nadstropje.

Obreduje hranilne vloge po 4%. Sprejema vloge na te-
koči račun. Posojuje na osebni kredit in zastave, vredn.
listine, hipoteke itd.

Uradije se vsak četrtek od 2. do 3. ure in vsako soboto
od 6. do 7. ure popoldne; nujna pojasnila se daje pa tudi
ob vsakem drugem navadnem dnevnem času.